

IMPLIKIMET FISKALE TË REFORMAVE STRUKTURE (VITI I 2-TË I PROJEKTIT FISR)

NDARJA E NJOHURIVE MBI KOSTIMIN E REFORMAVE STRUKTURE

(8 tetor, 12-13 nëntor 2020)

Marsed HARIZI
Konsulent i Pavarur

Financuar nga Bashkimi
Evropian

Covid-19 dhe kthesa e plotë (U-turn) për Kostimin e RS-së

- **COVID-19** ka shkaktuar një krizë shëndetësore dhe ekonomike globale e cila kërkon një bashkëpunim më të madh ndërkombëtar në një numër fushash, nga zhvillimi i vaksinave dhe trajtimeve, te forcimi i qëndrueshmërisë dhe aftësisë për rimëkëmbje të zinxhirëve të furnizimit, te bashkërendimi i politikave fiskale dhe monetare dhe mbështetja për vendet në zhvillim.
- **NË KONTEKSTIN E KOSTIMIT TË RS-SË:**
 1. Kostoja nuk duhet të ngatërrohet si kontroll qendror i Krijuesve të RS-së, si të dilet me më shumë shpenzime.
 2. Dhe ajo nuk nënkupton eliminimin e udhëzimeve, programeve/ tavaneve buxhetore, apo autonomisë së Ministrive për zhvillimin e politikave.
 3. Prapa numrave - **KOSTIMI** - është një proces ndërveprues dhe rezultatet më të mira arrihen kur ai shihet si një përpjekje e përbashkët për zgjidhje optimale përmes hapjes, ndarjes së informacionit dhe bashkëpunimit e jo përmes aplikimit të autoritetit dhe kontrollit.

FOKUSI I REFORMËS (gjatë Covid-19)

BB

OECD

FMN

► "GRUPI I RI I VARFËR" - është objektivi

RS është një proces i ngadaltë

RE - Aftësimi është i vështirë

Pabarazia ↗

Papunësia ↗

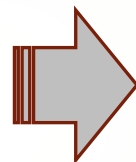
1. Mbështetja ndërkombëtare;
2. Kriza e solvencës (aftësisë paguese);

KËSHILLA (nga praktikat më të mira ndërkombëtare):

POLITIKA FISKALE → ndryshimi

- Menaxhimi i nevojave të rreziqeve të borxhit;
- Roli i administratës tatimore;
- Përdorimi i mjeteve digjitale

- Rritja e konkurrencës (sistem më optimal tatimor)
- Shembull: *ndryshimi i tatimit të punës me tatimin mbi kapitalin*

➤ Nevoja për të rishikuar efikasitetin e objektivave:

1. Humbja e rezultatit (prodhimit): (sqa. Ndryshimi klimatik)

SHEMBUJ (të përdorur nga OECD & Partnerët):

- ▶ MR që mundësojnë fondet të programohen dhe disbursohen më shpejt, me ekzekutim dhe procedura të prokurimit të thjeshtuara (p.sh. **Reformat në tregun e produkteve** mund të stimulojnë rritjen afatshkurtër, nëse zbatohen në tregtinë me pakicë dhe profesionale. Reforma të tilla = >> të dobishme: Dinamika e **borxhit** dhe qëndrueshmëria **fiskale**).
- ▶ **Kontrollet e ekzekutimit të buxhetit** = >> është thelbësore që të sigurohet që shpenzimi i adreson çënueshmërinë ndaj keqpërdorimit dhe korrupsionit. Politikat e shpenzimit po ashtu mund të ndihmojnë edhe përmes mbështetjes së likuiditetit për firmat, duke ruajtur lidhjet e punësimit dhe duke mbështetur familjet.
- ▶ **Menaxhimi i mbeturinave** = >> për shkak të rritjes së përdorimit të: (i) **maskave**, (ii) plastikës për një përdorim (për gjëra ushqimore, shpërndarje të ushqimit, kujdes shëndetësor dhe në paketimet gjatë tregtisë elektronike), dhe kapacitetit të reduktuar të riciklimit (rënia e çmimit të tregut për plastikën e ricikluar).
- ▶ **Tregu i punës** = >> ulja e taksave për punëtorët, shtyrja e moshës efektive të pensionimit, reformimi i skemave të aftësisë së kufizuar. Praktikrat më të mira ndërkombëtare sugjerojnë përmirësimin e rrjetës së sigurisë për ata që humbasin vendin e punës duke shtuar zemërgjerësinë me përfitimet e papunësisë dhe duke zgjeruar përfitimin edhe për grupe të reja të punëtorëve për të lehtësuar punësimin dhe ri-angazhimin e tyre.